

УДК 582 (584)

М.М. Загультський

ТИПОВІ ЗРАЗКИ СУДИННИХ РОСЛИН ГЕРБАРІЮ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. І. ФРАНКА (LW)

Загультський М.М. Типовые образцы сосудистых растений гербария Львовского национального университета им. И. Франко (LW) // Науч. зап. Гос. природоведч. музея. – Львов, 2001. – 16. – С. 81-85.

Гербарій Львовського національного університету ім. І. Франко (LW) включає колекцію більше 500 типових образців сосудистих рослин. В роботі приводяться 3 голотипа, 37 ізотипів, 4 лектотипа, 2 ізолектотипа і 1 паратип 42 видів із 14 родин з номенклатурними цитатами.

Zahulskyi, M. Authentic specimens of the vascular plants of the Herbarium Ivan Franko National University of Lviv (LW) // Proc. of the State Nat. Hist. Museum. – L'viv, 2001. – 16. – P. 81-85.

The Herbarium of the I. Franko National University of Lviv (LW) includes the collection of about 500 type specimens of vascular plants. The overview of 3 holotypes, 37 isotypes, 4 lectotypes, 2 isolectotypes and 1 paratypes of 42 species from 14 families together with the data from the nomenclatural cite are given in the present paper.

Наукова цінність гербарію насамперед визначається наявністю типових (автентичних) зразків. В останні десятиліття робота з виділення таких матеріалів активно проводиться в багатьох вітчизняних і зарубіжних колекціях [1, 4].

Гербарій Львівського національного університету ім. І. Франка (ЛНУ) є одним із найстаріших у світі, оскільки заснований ще у 1783 р. проф. Б. Шивереком. Протягом понад 200 років функціонування колекції в її фондах накопичилося чимало типових зразків. Переважно це збори А. Ремана (A. Rehman – 1840-1917) зразків з роду *Hieracium* з Європи, а також мохоподібних та квіткових рослин з Південної Африки, Ф. Шура (F. Schur – 1799-1878) з Південних Карпат, Б. Блоцького (B. Wołoski – 1857-1919) із західних регіонів України, а також численні ізотипи з виданих ексикат “*Flora polonica exiccata*”, “Гербарій русської флори”, “Гербарій флори СРСР” та ін. [3, 5].

Інвентаризація типових зразків у гербарії проводиться понад десятиліття. За нашими оцінками, ботанічна колекція ЛНУ містить понад 500 типів судинних рослин. Попередні відомості вже були частково опубліковані [2, 3, 5].

Значну допомогу у виділенні автентиків надали Д.В. Гельтман (Санкт-Петербург, Росія), проф. Є. Зелінські (Курнік, Польща), В.М. Тіхоміров (Мінськ, Білорусь), за що висловлюємо їм щирю подяку.

У даному повідомленні наводиться перша частина типових зразків, виявлених у гербарії ЛНУ. Родини розміщені за системою А.Л. Тахтаджяна.

РANUNCULACEAE – ЖОВТЕЦЕВИ

Aconitum romanicum Wołosz. 1903, Fl. pol. exic.: № 905. **Isotypus:** In valle et convallibus fl. Moldovae gregatim provenit, in valle Bistriceae aur. et in Galicia a me non observatum. Na miejscach otwartych. Zebr. 25. sierp. 1903. E. Wołoszczak. Ексиката № 905.

Ranunculus malinowskii A. Jelen. et Derv.-Sok., 1986, Нов. сист. высш. и низш. раст. 23 : 59. **Holotypus** та **isotypus**: In rupibus arenaceis in parte superiore declivitatium abruptarum saxosarum "Kizie Ulohy". Czarnohora /Carpati/ VIII. 1927. leg. J. Mađalski.

POLYGONACEAE – ГРЕЧКОВИ

Polygonum subsericeum M. Pop. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 14. **Isotypus**: оз. Байкал, северо-восточное побережье, Чивыркуйский залив, у поселка Покойники Курбулинские. Собр. М. Попов и Л. Бардунов. 1955 VIII 13. Эксиката № 4015.

BRASSICACEAE – КАПУСТЯНИ

Cochlearia polonica E. Fröhlich. 1939, Rosl. polskie – Plantae pol. exsic., 228. **Isotypus**: Wojew. Kieleckie, pow. Olkuski: w wywiersku rzeki Białej na pd.-wsch. Brzegu Pustyni Błedowskiej, na zach. od wsi Klucze; bardzo obficie. 20.VI.1932; 3.V.1933; 2.V.1936. leg. K. Piech, Exc. Inst. Bot. U. J. et E. Fröhlich.

SALICACEAE – ВЕРБОВИ

Salix abscondita Laksch. 1914, Герб. Русск. фл. 50 : N 2471. **Isotypus** (2): Забайкальск. обл., г. Чита, сад имени Жуковского и в окрестностях. Собр. Г. Стуков. 1910.05.10, цв., 08.10, листья. Эксиката № 2471.

SAXIFRAGACEAE – ЛОМИКАМЕНЕВИ

Saxifraga carinata Oetting. 1907, Acti Horti Bot. Juriev. 8, 2 : 96; Герб. фл. СССР. **Isotypus**: Кавказ, Кабардино-Балкарская АССР, верховья Черема Балкарского, поляна Штулу. Собр. Г. Кудряшова. 1965 VIII 12. Эксиката № 6375.

ROSACEAE – РОЗОВИ

Alchemilla adelodichtya Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 40. **Isotypus**: Грузинская ССР, окр. г. Бакуриани, гора Цхра-Цхаро, скалы у ее вершины. Собр. С. Юзепчук, Е. Сергиевская, Г. и И. Кикнадзе. 1954 VII 30. Эксиката № 4061.

Alchemilla aurata Juz. 1957, Список раст. Герб. Фл. СССР. 14 : 42. **Isotypus**: Грузинская ССР, окр. г. Бакуриани, гора Цхра-Цхаро, Имеретинский отрог, скалистые склоны над Ахалалакским шоссе. Собр. С. Юзепчук, Г. и И. Кикнадзе. 1954 VIII 5. Эксиката № 4063.

Alchemilla bucovinensis N. Sytschak, 1992, Укр. ботан. журн. 49 (6): 99. **Holotypus**: Prov. Tcherniwci, distr. Putyla, in vicin. pag. Ruska, traject. Schurdyn, prope viam in silva piceeta, № NS 293, leg. 21.08.1989, N. Sytschak.

Alchemilla deyllii Plocek ex Sojak. 1983, Sborn. Národ. Muzea v Praze, 1983, 39 B. № 1 : 57. **Paratypus**: Rossia subcarpatica orientalis: in montibus Vysoke Poloniny in declivibus occidentalis montis Hoverla ch. 1850. d.10. m. VIII 1928. Leg. Dr. Vlad. Krajina.

Alchemilla erectilis Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 44. **Isotypus**: Грузинская ССР, окр. г. Бакуриани, гора Цхра-Цхаро, альпийские пастбища возле ее вершины (недалеко от перевала). Собр. С. Юзепчук. 1954 VIII 9. Эксиката № 4066.

Alchemilla indurata Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 49. **Isotypus:** Грузинская ССР, окр. г. Бакуриани, гора Цхра-Цхаро, скалы у ее вершины. Собр. С. Юзепчук, И. Высокоостровская, Г. Кикнадзе, Е. Сергиевская. 1954 VII 30. Ексиката № 4070.

Alchemilla ludovitiana Plocek. 1992, Fl. Slovenska, 4 (3) : 283. **Isotypus:** Slovakia orientalis, ad pagum Lipovce: in valle Kamenná Baba, locis humidis secus rivum, etiam in prato pluriherboso naturali, 27.6.1986, lg. A. Plocek et L. Dostál.

Alchemilla microdictya Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 52. **Isotypus:** Грузинская ССР, окр. г. Бакуриани, гора Цхра-Цхаро, скалы у ее вершины. Собр. С. Юзепчук, Е. Сергиевская, Г. и И. Кикнадзе. 1954 VII 30 и VII 9. Ексиката № 4074.

Alchemilla trichocrater Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 55. **Isotypus:** Кировская обл., г. Киров (бывш. Вятка), Заречный парк, опушка хвойного леса за р. Вяткой у края ее поймы. Собр. С. Юзепчук и И. Высокоостровская. 1955 VII 10. Ексиката № 4078.

ФАВАСЕАЕ – БОБОВИ

Anthyllis irenae Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 57. **Isotypus:** Грузинская ССР, окрестности г. Бакуриани, гора Кохта, альпийский луг на ее вершине. Собр. С. Юзепчук, И. Высокоостровская, Г. Кикнадзе. 1954 VII 19. Ексиката № 4080.

Astragalus achczaensis Litv. 1908, Список раст. Герб. русск. фл. 6 : 99. **Isotypus:** Туркестан, Закасп. обл., Красноводск. У Песчаного места бл. ст. ж. д. Арча-Куйма. 17 апр. 1905 цв. и пл. Собр. Н. Андросов. Ексиката № 1861.

Cytisus Kernerii Blocki. 1895, Allg. Bot. Zeitschr. 1 : 137. – *C. blockianus* Pawł. 1924, in Szafer, Kulczynski et Pawłowski, Rosl. Polskie : 389. – *Chamaecytisus blockianus* (Pawł.) Klásková, 1858, Preslia, 30, 2 : 214. **Lectotypus:** Dr. C. Baenitz, Herbarium Europaeum N. Fl. V. Galizien: Illeszawa pr. Tarnopol. 5 et 9.90. leg. Blocki.

Cytisus podolicus Blocki. 1895, Oster. Botan. Zeitschrift. 8 : 304 – *Chamaecytisus podolicus* (Blocki) Klásková 1958, Preslia, 30, 2 : 214. **Lectotypus:** Probabin pr. Horodenka (Galiciae oviculali-australis) – in collibus gypsaceis, frequens. 22.05.1891. Legi Br. Blocki. № 126608.

Cytisus variabilis Blocki. 1885, Osterr. Bot. Zeitsch. 34 : 427, p.p., nom. illeg. – *C. blockianus* Pawł. 1924, in Szafer, Kulczynski et Pawłowski, Rosl. Polskie : 389. – *Chamaecytisus blockianus* (Pawł.) Klásková, 1858, Preslia, 30, 2 : 214. **Lectotypus:** Bilcze pr. Borsczow (Galiciae orient.-austr.), loco Horodyzycze dicto. 1884. Prof. Bron. Blocki. № 070957.

Oxytropis adenophylla M. Pop. 1955, Список раст. Герб. фл. СССР 13 : 22. **Isotypus:** Байкал, северо-западный берег, мысы Толстый и Котельниковский, 55° 5' с. ш., на тенистых влажных скалах. Собр. М. Попов. 1952 VII 26. Ексиката № 3828.

Oxytropis ircutensis M. Pop. 1955, Список раст. Герб. фл. СССР 13 : 27. **Isotypus:** Иркутская обл., с. Введенское, в 20 км к югу от Иркутска, песчано-галечная терраса р. Иркуты. Собр. М. Попов и И. Андреева. 1952 V 28. Ексиката № 3835.

Oxytropis riparia Litv. 1908, Список раст. Герб. русск. фл. 6 : 98. **Isotypus:** Туркменистан, Бухарск. Влад. В камнях по берегу Амударьи, на сероатой почве, бл. с. Фараб. Собр. Н. Андросов, 1 июня 1903 цв. и пл. Ексиката № 1859.

Oxytropis tomputdae M. Pop. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 22. **Isotypus:** оз. Байкал, северо-восточный берег, мыс Омагочан близ устья р. Томпуды (бухта То-

мпуда), крутой каменистый обрыв морены. Собр. М. Попов. 1954 VII 22. Ексиката № 4032.

BORAGINACEAE – ШОРСТКОЛИСТИ

Lepeshiniella balchaschensis M. Pop. 1953, Список раст. Герб. фл. СССР 12 : 50. **Isotypus:** Казахская ССР, оз. Балхаш, северный берег. Зал. Бертыс. Собр. М. Попов. 1934 IV 15. Ексиката № 3582.

Lepeshiniella michaelis Golosk. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 97. **Isotypus:** Казахская ССР, юго-западные отроги Джунгарского Ала-Тау, горы Чулак, каньон р. Ксыл-Аус, в трещинах скал. Собр. Голоскоков. 1955 VI 4. Ексиката № 4141.

Mertensia jenisseensis M. Pop. 1953, Список раст. Герб. фл. СССР 12 : 40. **Isotypus:** Иркутская обл., Балаганский р-н, окр. дер. Щербаковой. Подножье лесистых гор, в долине р. Еловки, на лужайках близ просачивающихся ключей. Собр. Н. Мальцев. 1907 VI 27. Ексиката № 3566.

Nonea turcomanica M. Pop. 1953, Список раст. Герб. фл. СССР 12 : 45. **Isotypus:** Туркменская ССР, Ашхабадский р-н, с/с Багир. Опытная станция. По окраинам полей. Собр. В. Никитин. 1950 IV 29. Ексиката № 3575.

SCROPHULARIACEAE – РАННИКОВІ

Euphrasia irenae Juz. 1955, Бот. мат. Герб. Бот. ин-та АН СССР 17 : 361. **Isotypus:** Крым, Гос. заповедник, луговина на яйле нижнего плато горы Чатыр-Даг, недалеко от поста Суат. Собр. С. Юзепчук и И. Высокоостровская. 1952 VII 26. Ексиката № 3943.

LAMIACEAE – ГУБОЦВІТІ

Zizifora dzhavakhishvili Juz. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР 14 : 67. **Isotypus** (2): Грузинская ССР, окр. г. Боржоми, гора Цхра-Цхаро, южный склон в месте отхождения Имеретинского отрога у его гребня, сухой альпийский луг (пастбище). Собр. Г. Кикнадзе. 02.08.1954. Ексиката № 4090.

ASTERACEAE – АЙСТРОВІ

Achillea carpatica Błocki ex Dubovik. 1974, Нов. сист. высш. и низш. раст. : 93. **Lectotypus** та **isolectotypus:** In prato subalpino "Pozyzewska" prope alpen Howerla Carpatum orientaliu Galiciae frequens, 18. VII 1906, Br. Błocki.

LILIACEAE – ЛІЛІЙНІ

Allium elegans Drob. 1919, Список раст. Герб. русск. фл. 56 : № 2790. **Isotypus:** Ферганская обл., Скобелевск. у. Северный склон Алайского хребта. Бассейн р. Шакимардана, глинисто-каменистый склон к оврагу Арпа бл. с. Пульман. Собр. В.П. Дробов. 1916.V.21, цв.

Gagea scythica Artemczuk, 1940, Журн. Ин-ту бот. АН УРСР 23 (31) : 62. **Holotypus** і **Isotypus:** Дніпропетровська обл., Бердянський р-н, Дальні Макорти. Серед кущів, 22.IV.1938. Leg. Березовська.

Tulipa caucasica Lipsky, 1902, Список раст. Герб. русск. фл. 4 : 12. **Isotypus:** Кавказ, Кубанск. обл., верховья р. Кубани, Учкулан, по склонам гор, 9.000-10.000, 12 июня 1900, собр. Н. Десудави. Ексиката № 942.

РОАСЕАЕ – ТОНКОНОГОВІ

Agropyron pallidissimum M. Pop. 1957, Список раст. Герб. фл. СССР, 14 : 8. **Isotypus:** оз. Байкал, северо-западный берег, ущелье против бухты Болсодей, на скалах, выше нижнего пятна снега. Собр. Л. Бардунов и В. Каплин. 1955 VIII 22. Ексиката № 4006.

Agrostis karsensis Litv. 1917, Герб. русск. фл. 54 : № 2692. **Isotypus:** Карская обл. На болотистом лугу по р. Байбурт бл. с. Кечмаз (по шоссе между Сарыкамышем и Карсом), ок. 2000 м. Собр. Д. Литвинов. 1914.VI. 27.

Agrostis transcaspica Litv. 1917, Герб. русск. фл. 54 : № 2691. **Isotypus:** Закасп. обл. По р. Дайне-су, в ее верховьях (около 1200 м.) на сухой почве. Собр. Литвинов. 1898. VII.30.

Agrostis teberdensis Litv. 1917, Герб. русск. фл. 54 : № 2678. **Isotypus:** По р. Теберде бл. Дачи (1300 м.) в лесу, на гнилом лежащем на земле стволе дерева. 1905.VII.5. Собр. Д. Литвинов.

Calamagrostis teberdensis Litv. 1911, Список раст. Герб. русск. фл. 7 : 83. **Isotypus:** Кубанская обл. По берегу р. Теберды выше с. Тебердинского, бл. дач (1270 м.). Собр. Д. Литвинов, 1905.VII.23. Ексиката № 2196.

Poa turfosa Litv. 1917, Герб. русск. фл. 54 : № 2673. **Isotypus:** Владим. Губ. На мховом болоте в долине р. Унжи бл. г. Меленки. Собр. М.И. Назаров. 1915.VI.8. Ексиката № 2673.

Stipa ikonnikovii Tzvel. **Isotypus:** Таджикская ССР, Бадахшан, правый берег р. Гунта, Чаргым, среди камней. Собр. С. Иконников. 05.08.1957. Ексиката № 5654.

ВЕТУЛАСЕАЕ – БЕРЕЗОВІ

Betula montana V. Vassil. 1949, Список раст. Герб. фл. СССР, 11 : 99. **Isotypus:** Забайкалье. Бассейн Верхней Ангары. Гора Кирен, верховье р. Яких, близ верхней границы леса. Собр. В.Н. Сукачев и Г.И. Поплавская. Ексиката № 3384.

1. Губанов И.А. Каталог типовых образцов сосудистых растений Гербария Московского университета (MW). – М., 1993. – 160 с.
2. Дубовик О.Н. О видовой самостоятельности тысячелистника карпатского // Нов. сист. высш. и низш. раст. – Киев: Наук. думка, 1974. – С. 92-98.
3. Загультський М.М. Гербарій Львівського державного університету ім. Івана Франка // Гербарії України. – Київ: Ін-т ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 1995. – С. 60-63.
4. Мязушко Т.Я., Глаголева Н.Г., Мельник С.К. Гербарна колекція типових зразків нових видів М.С. Турчанінова // Укр. ботан. журн. – 1979. – 36, №1. – С. 5-90.
5. Zahulskyi M. Main collections and type specimens of the National University of Lviv Herbarium (LW) (Ukraine) // The Third International Conference on Preservation of Botanical Collections: abstracts and papers (Beijing, 23-26 september 2001). – Beijing, 2001. – P. 30.